

Verzet is het stellen van handelingen, die bedoeld zijn om als onterecht ervaren uitoefening van macht, te hinderen of te belemmeren. Durvende mannen en vrouwen zetten zich vrijwillig in voor vrijheid en recht en bestreden de Duitse bezetter op alle mogelijke manieren. Dit gebeurde dikwijls geweldloos door het helpen en beschermen van vervolgte en bedreigde personen. Maar er ontstonden ook militante groepen die echte sabotagedaden pleegden.

In ons land waren er heelwat verzetsgroepen en ook 'Inlichtingsnetten', die nuttige informatie inwonen en dan doorspeelden aan de geallieerden. Hiervoor werd er gebruik gemaakt van: radiozenders, tekeningen, microfilms en postduiven. Zo waren er: 'Clarence', de eerste georganiseerde inlichtingsdienst; 'Luc-Marc': opgericht in de herfst 1940 en uitgebreid in 1942. Dankzij 'Marc' kwam heelwat informatie over de Duitse radarinstallaties in Engeland terecht. Ook 'Mill' werd opgericht op 13 aug. 1941 en legde zich toe op troepenbewegingen, details over vliegvelden, wapentransporten enz. Er waren nog 'Janvier' en 'Bayard'.

Jozef Koekelbergh (01), 47 jaar, en zijn 22-jarige zoon Guillau-me (02), woonden langs de Luikersteenweg naast de 'bascule'. Hun huis stond op het vliegveld naast de herstellingshangaar. Ze waren lid van een inlichtingendienst en verschaften informatie over het vliegveld. Niet lang echter kon hun activiteit geheim blijven, want op 26 nov. 1940 werden beiden reeds aangehouden. Er kwam een streng onderzoek en ondervragingen met de gebruikelijke foltering. Ze bleven maandenlang zwijgen en ver raadden niets. Cel 436 van de gevangenis te Sint-Gillis hoorde het laatst hun stemmen; daar brachten vader en zoon samen hun allerlaatste uren door. Samen fusilleerde men ze te Brussel op 16 aug. 1941. Hun namen prijken op het monument te Brustem. Ze werden in december 1947 te Sint-Truiden op het stedelijk kerkhof naast elkaar begraven op perceel 4 (rechts naast de kapel). Een simpel wit kruis sierde hun rustplaats. Sedert 1998 staat hun naam ook op het monument voor de burgerlijke oorlogsslachtoffers op het kerkhof (perceel 3) te St-Truiden.

Tegenover het vliegveld woonde ook Arthur Schalenborgh (03), die na tien maanden krijgsgevangenschap nabij de Poolse grens in '41 terugkeerde uit Duitsland. Zijn buurman Louis Mombers (04) bracht hem bij de inlichtingendienst 'Janvier'. De 20-jarige Louis sloot op 01 juni '42 Gaston Mombaers (05) aan bij het 'Geheim Leger'. Deze hield zich bezig met het verspreiden van sluikbladen. Als jong verzetslid richtte hij een voetbalploeg 'De Geelster' op te Brustem. Dit was een dekmantel voor de verzetsbeweging. In juni '43 dook hij onder in Hotton, maar begin september werd hij in Brustem door de Gestapo aangehouden en verbleef te Antwerpen. Op 24 aug '44 werd hij overgebracht naar het 'Straflager' van Kahla in de nabijheid van Buchenwald. Op 13 april '44 werd hij door de Amerikanen bevrijd en op 03 mei was hij terug in Brustem.

Louis Mombers was lid van N.K.B. (Nationale Koninklijke Beweging) sedert 1941. OP 01 juni '42 trad hij toe tot het 'Geheil Leger' als brigade-overste. Hij werd gevangen gezet in maart '42 te Leuven

en in januari'43 te St-Gillis. Nadien dook hij onder in Lubbeek. Bij een huiszoeking op 03 maart'44 verstopte hij zich in een kleerkast, maar werd opgepakt. Na Breendonk en Buchenwald belandde hij in Elbrich-Nordhausen, toch keerde nimmer weer. De geheime dienst 'Janvier' werd toen ontbonden. Arthur Schalenborgh ging over naar het Luikse 'Bayard'. Hij en zijn echtgenote, Jeanne Dubois, brachten piloten, plannen en documenten over 'de plein' naar het verzet. Eén van zijn informanten was Jef Berger. Hij had ook twee Duitse militairen die hem inlichtingen verschafte: Karl Stiggelmayer en Max Schmailz. Beiden waren mecaniciens op het vliegveld.

De verzetsorganisaties werden met de tijd actiever en agressiever. Ze roofden rantsoenzegels, blanco identiteitskaarten en officiële stempels op de gemeentehuizen. Men saboteerde allerlei door de bezetter georganiseerde diensten. Ze riskeerden een transport naar een concentratiekamp of de dood door strop of kogel.

Eén der brigadeleiders van de Witte Brigade (B.N.B.) (06) was Albert Jacobs (07), gehuwd met Anna-Maria Jannis. Hij woonde aan de Spikboom en was sedert 01 juni 1941 lid van de N.K.B. Hij klom op tot brigade-overste van het 'Geheim Leger' in de sector St-Truiden. Na deelgenomen te hebben aan verschillende sabotageacties trok hij op 05 sept.'44 naar het bos van Nieuwenhoven, met codenaam 'Sardines'. Door de hevige regenval liep hij een zware verkoudheid op, waaraan hij overleed op 04 nov. 1944 te Brustem.

Op 01 juni 1942 sloot N.K.B. St-Truiden aan bij de B.N.B. Limburg van Tony Lambrechts. Brigade Brustem telde toen 131 leden: Brustem 70, Gingelom 16, Engelmanshoven 14, Aalst 11, Zepperen 14 en Rijkel 6. Heelwat Brustemnaren namen dus actief deel aan het verzet.

In 1943 zou de uitbaatster van 'café Antwerpia' tegenover het vliegveld een belangrijke rol gespeeld hebben als inlichtingenbron.

Postbode Oscar Knaepen (08) pleegde met drie weerstanders op 08 april 1944 een overval te Geetbets op de trein Diest-Leuven. Twee bleven dood, één werd aangehouden, Oscar ontsnapte.

- 01.-Koekelbergh Jozef-Emile-Willem.- °Duras 11.01.1893--+Brussel 16.08.1941.
-z.v. Guillaume Koekelbergh, magazijnbediende en Marie-Josephine Schuermans uit de Herestraat 29 te Duras.
-huwde eerst met Louisa Gapical en nadien met Augusta Adam, +Bertem 02.07.1935.
-vader van:
-Guillaume, °De Panne, 02.02.1918--+Brussel 16.08.1941.
-woonde op de Naamsevest 43 te St-Truiden, daarna garagist op de Luikersteenweg 16.
- 02.-Koekelbergh Guillaume.-°De Panne 02.02.1918--+Brussel 16.08.1941
-z.v. Jozef Koekelbergh en Louisa Gapical.
-garagist op de Luikersteenweg 16.
-werd samen met zijn vader aangehouden op 26 nov. 1940 en gefusilleerd te Brussel op 16 aug.1941.
- 03.-Schalenborgh Arthur.- °Jeuk 15.05.1912--+Br.04.10.1999.
-gehuwd met Jeanne-Julie Dubois, °01.03.1916.
-oudstrijder 1940-45, woonde op de Luikersteenweg.
- 04.-Mombers Louis.- °Br.21.04.1922--+ vermist.
-z.v. Eduard Mombers, gemeentesecretaris en Maria Van Laarhoven.
-werd als politieke gevangene opgepakt in Lubbeek, opgesloten in Breendonk, Buchenwald en Elbrich-Nordhausen. Nadien vermist.
- 05.-Mombaers Gaston.- °Br.27.08.1922.
-z.v. Daniel Mombaers en Eulalie Pirard.
-huwde met Marcelle-Mathilde Lemoine, ST.°1924--+2003.
-vader van:
-Dany-Louis, °ST.12.06.1947.
-Marc (x Patricia Colin).
-Patrick-Albert, °ST.01.10.1962.
-brigadeleider van het 'Geheim Leger', sector St-Truiden.
- 06.-B.N.B. = Belgische Nationale Beweging.
-B.N.B.-Limburg werd einde 1941 opgericht door luitenant Kalmes van het voormalig 11e Linieregiment, door adjudant Jean Maesen uit Maasmechelen en door tandarts Robert Le-fèbvre uit Hasselt.
- 07.-Jacobs Albert.- °Moerbeke 10.03.1910--+Br.04.11.1944.
-gehuwd met Anna-Maria Jannis.
-brigadeleider der Witte Brigade (B.N.B.) Brustem.
-woonde aan de Spikboom.
-op 01 juni 1941 werd hij, via Albert Lavigne, lid van de plaatselijke N.K.B. Als brigadeleider van 'Het Geheim Leger' was hij actief in de sector Sint-Truiden.
- 08.-Knaepen Dominicus-Oscar.- Br.23.12.1920--+26.01.2002.
-z.v. Arthur Knaepen en Anna-Maria-Euphrasie Pirard.
-klz.v. Henri-Dominicus Knaepen en Anna-Maria Gielen.
-huwde op 12.02.1946 met Gabrielle-Henriette Pirard, Br.° 1923, (d.v. Gustaaf-Emile Pirard en Maria-Catharina Moyens
-huwde daarna met Henriette-Regine Jans, °25.01.1920.
-was postbode, voorzitter van de Oud-strijdersbond.

